

Avfall och kretslopp

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 33 motionsyrkanden om avfall och kretslopp från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar bl.a. upp frågor om insamling och återvinning, pantsystem och sanering. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. Utskottet avstyrker samtliga motioner. Betänkandet innehåller sex reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Insamling och återvinning m.m.	6
Motionerna	6
Utskottets ställningstagande	7
Pantsystem m.m.	13
Motionerna	13
Utskottets ställningstagande	14
Nedskräpning i hav och vid kuster m.m.	16
Motionerna	16
Utskottets ställningstagande	17
Sanering av förorenad mark m.m.	20
Motionerna	20
Utskottets ställningstagande	20
Motioner som bereds förenklat	24
Utskottets ställningstagande	24
Reservationer	25
1. Mål för insamling och återvinning, punkt 1 (S, MP, V)	25
2. Livsmedelsavfall m.m., punkt 3 (S, MP, V)	26
3. Elavfall m.m., punkt 4 (S, MP, V)	26
4. Nedskräpning i hav och vid kuster m.m., punkt 7 (S, MP, V)	27
5. Sanering av förorenad mark, punkt 8 (S, MP, V)	27
6. Uttjänta vindkraftverk, punkt 9 (SD)	28
Särskilda yttranden	30
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (S)	30
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (MP)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	31
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för insamling och återvinning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ317 av Karin Granbom Ellison (FP) yrkande 1,

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 20 och

2011/12:MJ397 av Christina Zedell och Caroline Helmersson Olsson (båda S).

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Återbruk och återvinning av kläder

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ214 av Elin Lundgren (S) och

2011/12:MJ317 av Karin Granbom Ellison (FP) yrkande 3.

3. Livsmedelsavfall m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ317 av Karin Granbom Ellison (FP) yrkande 2,

2011/12:MJ333 av Anna Steele (FP) och

2011/12:N260 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 2 (S, MP, V)

4. Elavfall m.m.

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 21 och 23.

Reservation 3 (S, MP, V)

5. Vägledning för hantering av farligt avfall

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ316 av Karin Granbom Ellison (FP).

6. Pantsystem m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ217 av Susanne Eberstein (S),

2011/12:MJ233 av Lennart Axelsson (S),

2011/12:MJ267 av Mats Pertoft och Jan Lindholm (båda MP),

2011/12:MJ288 av Henrik Ripa och Susanna Haby (båda M) och

2011/12:MJ359 av Carina Ohlsson (S).

7. Nedskräpning i hav och vid kuster m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ338 av Metin Ataseven (M),

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 33 och 34,

2011/12:MJ416 av Malin Löfsjögård (M) och

2011/12:MJ418 av Åsa Torstensson (C).

Reservation 4 (S, MP, V)

8. Sanering av förorenad mark

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ290 av Henrik Ripa (M) och

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 31 och 32.

Reservation 5 (S, MP, V)

9. Uttjänta vindkraftverk

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ421 av Finn Bengtsson och Michael Svensson (båda M)

och

2011/12:MJ440 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD).

Reservation 6 (SD)

10. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 12 april 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Roger Tiefensee (C), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S), Nina Lundström (FP) och Carina Ohlsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 33 motionsyrkanden om avfall och kretslopp från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar bl.a. upp frågor om insamling och återvinning, pantsystem och sanering. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Utskottets överväganden

Insamling och återvinning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, MP, FP) om mål för insamling och återvinning, textilavfall, livsmedelsavfall, elavfall m.m.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V), 2 (S, MP, V) och 3 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2011/12:MJ382 (S) yrkande 20 bör utredningsdirektiven för regeringens särskilda utredare för översyn av avfallsområdet kompletteras med ett uppdrag att föreslå nya skarpa mål för insamlingen och att utreda hur insamlingen ska kunna förenklas för hushållen i syfte att göra Sverige mer resurseffektivt. I motion 2011/12:MJ397 (S) framhålls att det behövs ett samhällsekonomiskt rationellt system för hushållens avfallshantering och återvinning och att reglerna för producentansvaret måste ses över. Enligt motion 2011/12:MJ317 (FP) yrkande 1 bör målen för avfallsåtervinning ses över då många av målen redan är uppfyllda och nya mål behöver tillkomma för nya materialslag.

I motion 2011/12:MJ214 (S) framhålls att det för att återvinning och återanvändning av kläder ska ske i större skala krävs ett system för insamling med ett producentansvar. Även i motion 2011/12:MJ317 (FP) yrkande 3 framhålls behovet av att åstadkomma mer återbruk och återvinning av textilier. Det anförs att en översyn bör göras av hur producenterna kan ta större ansvar för kläder och annan hushållstextil och hur samhället kan underlätta för konsumenterna att både minska och återvinna sitt textilavfall.

Enligt motion 2011/12:MJ317 (FP) yrkande 2 behövs en strategi för att minska avfallet i form av fullgoda livsmedelsprodukter. I motion 2011/12: MJ333 (FP) framhålls att man bör verka för att samtliga kommuner tillhandahåller återvinning av biologiskt avfall från hushållen. I kommittémotion 2011/12:N260 (MP) yrkande 13 anförs att tätorter med över 20 000 invånare ska ha separat insamling av hushållens organiska avfall för att det ska bli möjligt att omvandla våra matrester till biogas.

I kommittémotion 2011/12:MJ382 (S) yrkande 21 anförs att regeringen bör pröva frågan om att införa en återvinningsavgift på mobiltelefoner. Enligt samma motion (yrkande 23) behövs en noggrannare kontroll och förslag på bättre styrmedel för att tillvarata elektronikskrot.

I motion 2011/12:MJ316 (FP) efterfrågas en nationell webbplats som underlättar för konsumenter att undvika ämnen som är farliga för hälsan och miljön och som vägleder konsumenter i fråga om hur de ska hantera sitt avfall.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att en särskild utredare ska göra en allmän översyn av avfallsområdet enligt kommittédirektiv 2011:66. Översynen ska ta sin utgångspunkt i att avfallshanteringen ska ske på ett resurseffektivt och miljömässigt sätt, vara effektiv för samhället och vara enkel för konsumenter och andra användargrupper. Utredaren ska främst göra en översyn av utformningen av och ansvaret för insamlingen och omhändertagandet av hushållens avfall. Vidare ska utredaren göra en översyn av ansvaret för näringslivets avfall, särskilt avseende hushållsavfall, förpackningar och returpapper. Utifrån detta ska utredaren föreslå hur avfallshanteringen bäst utformas. Enligt direktivet ska en sådan bedömning göras förutsättningslöst och med möjligheten att pröva såväl nya marknadslösningar som nya administrativa och tekniska lösningar. Utskottet uppmärksammar att utredaren även ska utvärdera dagens styrmedel för att få producenterna att tillverka förpackningar på ett sådant sätt att miljöbelastningen och resursförbrukningen minimeras i ett helhetsperspektiv. Som framhålls i direktivet består dagens hantering av parallella system som kommunerna respektive producenterna ansvarar för. Särskilt producentansvar finns för förpackningar, returpapper, däck, bilar, elektriska och elektroniska produkter, glödlampor och vissa belysningsarmaturer samt för batterier, läkemedel och radioaktiva produkter. Det övriga avfallet från hushållen ansvarar kommunen för. Enligt direktivet bör insamlingssystemen utformas så att de kan anpassas till den tekniska utvecklingen för att möjliggöra den miljömässigt bästa hanteringen. Målet är att avfallshanteringen ska vara enkel, begriplig och lättillgänglig för alla konsumenter och andra användargrupper, både i tätort och glesbygd. Vidare framhålls att hänsyn bör tas till att avfallshanteringen ska kunna gå hand i hand med andra infrastrukturer för hållbart stads- och samhällsbyggande. Utifrån detta ska utredaren föreslå hur insamling och omhändertagande av hushållens alla olika avfallsfraktioner bör organiseras. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2012.

Utskottet konstaterar även att Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag till ny nationell avfallsplan: ”Från avfallshantering till resurshushållning – Sveriges avfallsplan 2012–2017”. I förslaget pekas fem områden ut inom vilka det finns ett extra stort behov av åtgärder. Förslaget har varit ute på remiss, och planen väntas bli klar senare i vår. När det gäller insamling och materialåtervinning av hushållsavfall framhåller Naturvårdsverket bl.a. följande. Materialåtervinningen av hushållsavfall som består av papper, metall, plast och glas kan öka ytterligare. Fokus ligger till stor del på åtgär-

der för att förbättra insamlingen, eftersom det är en förutsättning för ökad materialåtervinning. EU:s mål för 2020 är att återanvändningen och materialåtervinningen för åtminstone papper, metall, plast och glas från hushåll har ökat till minst 50 procent. Det är en miniminivå som alla medlemsstater måste nå. Såsom Naturvårdsverket också framhåller har flera medlemsstater, inklusive Sverige, redan nått den nivån, och det finns goda förutsättningar att öka materialåtervinningen ytterligare i Sverige. Utskottet noterar även att Miljömålsberedningen har föreslagit att Naturvårdsverket ska få i uppdrag av regeringen att föreslå etappmål för ökad återanvändning och materialåtervinning av avfall från hushåll. I förslaget till ny avfallsplan ställer Naturvårdsverket upp målet att materialåtervinningen av hushållsavfall ska öka, och minst 90 procent av hushållen ska vara nöjda med insamlingen. I förslaget nämns även ett antal åtgärder som Naturvårdsverket och övriga aktörer kan vidta på området.

Enligt uppgifter från Miljödepartementet är det redan nu meningen att alla förpackningar ska samlas in. Utredningen (dir. 2011:66) ska se över orsakerna till varför insamlingen inte alltid fungerar och vilka åtgärder som bör vidtas. Ett väl fungerande insamlingssystem är grunden för att målen för insamlingen och återvinningen ska kunna uppnås. Departementet avvaktar därför utredningen.

Mot bakgrund av detta anser utskottet att motionerna 2011/12:MJ382 (S) yrkande 20, 2011/12:MJ397 (S) och 2011/12:MJ317 (FP) yrkande 1 nu bör lämnas utan vidare åtgärd.

Textilavfall

Avfall kan vara en resurs, som nytt material eller för bl.a. biogasproduktion. Enligt det ovan nämnda kommittédirektivet (dir. 2011:66) ska utredaren även utreda och föreslå åtgärder för att främja användandet av avfall som en resurs. Utskottet anser i likhet med det som anförs i direktivet att det är viktigt att inte återvinna avfall av sådan kvalitet att farliga ämnen som bör fasas ur kretsloppet i stället sprids vidare i nya material och produkter. Utskottet välkomnar därför att det i utredningen även ingår att utreda potentialen att förbättra omhändertagandet av det farliga avfallet för att minimera spridningen av farliga ämnen. Som framhålls i direktivet skulle detta kunna göras genom ytterligare krav på utsortering av fler avfallsfraktioner. Exempel på sådana avfallsfraktioner som regeringen särskilt avser är farligt avfall, matavfall, grovavfall och textilier.

I förslaget till den nationella avfallsplanen som nämns ovan har Naturvårdsverket gett förslag på mål och åtgärder för att öka återanvändningen av textilier och på så vis minska textilavfallet. I förslaget framhålls att textil är en materialström som ger upphov till betydande miljöpåverkan vid nyttillverkning och att förbrukningen av textilier ökar för varje år. Utskottet anser i likhet med Naturvårdsverket att utvecklingen därför behöver vändas. För att minska miljöpåverkan från vårt textilavfall behövs ett ändrat konsumtions- och produktionsmönster vad gäller kläder och textil. Det

behöver vara enkelt att lämna kläder till återanvändning. Det skulle också behöva utvecklas metoder för materialåtervinning av textilier i Sverige. Naturvårdsverket ställer upp målet att konsumtionen av textilier från nyråvara ska minska, bl.a. genom att återanvändningen och materialåtervinningen ökar. Utskottet noterar att Naturvårdsverket just nu analyserar hur en del av det textilavfall som slängs i hushållsavfallet ska kunna styras mot återanvändning. Bland annat medverkar Naturvårdsverket i ett projekt som syftar till att utveckla kunskap och lösningar för att minska det textila klädavfallet. Projektet leds av Textilhögskolan i Borås och består av tre delstudier. Utskottet noterar vidare att en ny nordisk studie som finansieras av Nordiska ministerrådet är på gång om bl.a. lämpliga styrmedel för att förebygga textilavfall och hur avfallsflödet för textilier ser ut i Sverige, Danmark och Finland. Studien ska rapporteras senast den 30 april 2012. Vidare kan nämnas att Mistra (Stiftelsen för miljöstrategisk forskning) kommer att investera 40 miljoner kronor i ett fyra år långt tvärvetenskapligt forskningsprogram om hållbart mode, "Mistra Future Fashion". Syftet med programmet är att bidra till ett uthålligare samhälle, ge svensk modeindustri ökad konkurrenskraft och kompetens om hållbarhet samt finna innovativa lösningar.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12:MJ214 (S) och 2011/12:MJ317 (FP) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Livsmedelsavfall m.m.

Såsom utskottet framhöll i sitt betänkande 2010/11:MJU10 instämde landsbygdsministern i sitt svar på en skriftlig fråga (fr. 2009/10:586) den 10 mars 2010 i att det är ohållbart att vi slänger så mycket fullgod mat. Ministern anförde vidare att regeringen därför arbetar med livsmedelskedjans miljöpåverkan på många sätt, såsom i handlingsplanen Sverige – det nya matlandet och i den övergripande strategin för de gröna näringarna Bruka utan att förbruka. Konferensen om klimatsmart mat (Climate Smart Food), som arrangerades under det svenska ordförandeskapet i EU, behandlade många frågeställningar och möjligheter för det fortsatta arbetet vad gäller en hållbar hantering av resurserna i jordbruket och i livsmedelssektorn. Ett resultat av konferensen är att en plattform för forskning om svinnet av mat etablerades. Ett annat är att några medlemsstater har startat ett samarbete kring hållbar livsmedelsproduktion och livsmedelskonsumtion där Sverige deltar. I det ovan nämnda betänkandet framhölls även att utskottet informerats om att Livsmedelsverket arbetar med att ta fram information och råd till konsumenter när det gäller livsmedelns miljöpåverkan och hur livsmedelssvinnet kan minskas. Utskottet anförde också att en samverkansgrupp för minskat matavfall (Samma) bildades våren 2010. I Samma sitter representanter för Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Konsumentföreningen Stockholm, Avfall Sverige, SLU, Siwi, Lantmännen,

IVL Svenska Miljöinstitutet, Svensk Dagligvaruhandel och Livsmedelsföretagen. Samverkansgruppen har återkommande möten om hur livsmedelsavfallet kan minskas.

Utskottet noterar att Miljömålsberedningen i sitt delbetänkande Etappmål i miljömålssystemet (SOU 2011:34) som ett nytt etappmål föreslår att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar till 2015 genom att matavfallet minskar med minst 20 procent jämfört med 2010. Såsom framhålls av Miljömålsberedningen kan matavfallet i första hand minskas genom att matsvinnet minskas i hela livsmedelskedjan. Utskottet uppmärksammar att en konsekvensbedömning av att minska matavfallet med 20 procent till 2015 nyligen har genomförts av Naturvårdsverket. I den analyserades 25 procent respektive 20 procent minskning av matavfallet till 2015. En minskning med 25 procent bedömdes som alltför svår att uppnå redan till 2015. Miljömålsberedningen bedömer därför att 20 procent minskning av matavfallet till 2015 bör fastställas som etappmål. Såsom Miljömålsberedningen framhåller är åtgärder för att minska matsvinnet genomgående samhällsekonomiskt kostnadseffektiva. Den största vinsten uppnås genom att minska hushållens svinn, som uppgår till ungefär hälften av den totala samhällsekonomiska nyttan. Miljöpåverkan i livsmedelskedjan är större ju närmare konsumenterna man kommer, eftersom maten då både producerats, bearbetats och transporterats hela vägen till hemmen. En minskning av svinnet av vissa typer av mat, t.ex. kött, är också mer kostnadseffektiv eftersom denna matproduktion är förknippad med större miljöbelastning. Miljömålsberedningen bedömer att styrmedel och åtgärder bör utformas inom ramen för det arbete som redan pågår vid flera myndigheter och nämner bl.a. Livsmedelsverkets arbete kring matspill, främst gentemot hushållen, och Naturvårdsverkets nationella avfallsplan och nationella program för förebyggande av avfall. Vidare påpekas det att konsekvensanalyser är ett viktigt underlag vid myndigheternas utformning av konkreta styrmedel och insatser. Utskottet noterar att flera sådana analyser har genomförts eller pågår för närvarande.

I förslaget till nationell avfallsplan (se ovan) har Naturvårdsverket ställt upp målet att matavfallet till 2015 ska ha minskat med minst 20 procent jämfört med 2010. Målet omfattar allt matavfall i hela livsmedelskedjan. Matavfall definieras i avfallsplanen som allt biologiskt nedbrytbart avfall som uppkommer i livsmedelshanteringen. I matavfallet ingår dels svinn – som skulle kunna undvikas – dels matavfall som är oundvikligt, dvs. de delar av livsmedel som normalt inte äts upp. Som oundvikligt matavfall räknas bl.a. kaffesump, äggskal, köttben och potatisskal. Livsmedelssvinn definieras som livsmedel som slängs men som hade kunnat konsumeras om de hanterats annorlunda. Naturvårdsverket framhåller att det är livsmedelssvinnet som kan minskas. Andelen svinn beräknas till 57–60 procent av matavfallet. Det innebär att svinnet behöver minska med ca 40 procent för att matavfallet ska reduceras med 20 procent. Alla aktörer i kedjan behöver bidra för att målet ska kunna nås. Utskottet anser liksom Natur-

vårdsverket att medvetenheten om problemet behöver öka, och attityderna ändras. Kunskapen om hur man undviker matavfall behöver öka och grossister och butiker behöver ta ett större ansvar än i dag. Utskottet noterar att det i förslaget nämns ett antal åtgärder som Naturvårdsverket och andra aktörer kan vidta för att minska matavfallet.

När det gäller biologisk behandling av matavfall konstaterar utskottet att detta tas upp i kommittédirektiv 2011:66. Där framhålls det att förutom krav på utsortering av brännbart avfall och förbud mot att deponera organiskt och brännbart avfall har även delmålet om biologisk behandling syftat till att främja utsortering av matavfall. Delmålet om biologisk behandling av matavfall från hushållen har dock inte uppnåtts. I direktivet anförts att regeringen har fått förslag från Miljömålsberedningen om skärpta etappmål för biologisk behandling av matavfall från hushållen och förslag till etappmål om minskade mängder matavfall. Utskottet påminner om att Miljömålsberedningen i sitt delbetänkande till regeringen med förslag till nya etappmål föreslår att minst 40 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger år 2015 ska behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas till vara. Utskottet noterar att Naturvårdsverket i den nationella avfallsplanen uppställer som mål att till 2015 ska minst 40 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker behandlas biologiskt så att växtnäring och energi tas till vara. För att ta hänsyn till regionala skillnader inom landet och tillåta olika lösningar lokalt och regionalt, ses målet som ett nationellt mål. Naturvårdsverket framhåller därför att kommuner med goda förutsättningar för t.ex. rötning bör kunna uppnå en högre nivå än 40 procent, men för att det nationella målet ska kunna uppnås krävs dock troligen att samtliga kommuner deltar i någon mån. Målet omfattar matavfall som tas om hand på ett sådant sätt att både växtnäringen och energin utnyttjas. Rötning är ett exempel på en behandlingsmetod som gör detta möjligt. Utbyggnaden av system för insamling av matavfall till rötning behöver öka, enligt Naturvårdsverket, och fler kommuner behöver delta. Tekniken för insamling, förbehandling, rötning samt hantering och spridning av rötresten behöver utvecklas och effektiviseras. Utskottet konstaterar vidare att det i förslaget till avfallsplan nämns ett antal åtgärder som Naturvårdsverket och andra aktörer kan vidta på området.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionerna 2011/12:MJ317 (FP) yrkande 2, 2011/12:MJ333 (FP) och 2011/12:N260 (MP) yrkande 13 lämnas utan vidare åtgärd.

Elavfall m.m.

Utskottet vill inledningsvis påminna om vad det anförde i betänkande 2010/11:MJU17. Utskottet framhöll då att producentansvar gäller för returpapper, däck, förpackningar, bilar, elektriska och elektroniska produkter, glödlampor och vissa belysningsarmaturer samt för batterier. I miljöbalken finns vidare bl.a. bestämmelser om den kommunala renhållningsordningen. För varje kommun ska det finnas en renhållningsordning och en avfalls-

plan. Renhållningsordningen ska innehålla de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen. Avfallsplanen ska bl.a. innehålla kommunens åtgärder för att minska avfallens mängd och farlighet. Hanteringen av elavfall i Sverige regleras främst genom regler i avfallsförordningen (2001:1063). Dessa regler ger konsumenten en skyldighet att sortera ut elavfall och hantera det skilt från annat avfall. Reglerna ställer också krav på att allt elavfall förbehandlas av certifierade förbehandlare innan det går vidare till återvinning, fragmentering, förbränning, deponering eller annat bortskaffande. Bestämmelserna om producenternas skyldighet att ta hand om avfall som utgörs av elprodukter finns i förordningen (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter. Producenternas ansvar innebär bl.a. att den som tillverkar och importerar elektronik ska märka produkterna, samla in elavfallet och sedan se till att återanvända eller återvinna elavfallet eller ta hand om det på något annat miljövänligt sätt. Naturvårdsverket är ansvarig tillsynsmyndighet. Förordningen ålägger också kommunerna vissa skyldigheter. Kommunerna ansvarar inom ramen för den kommunala renhållningsskyldigheten för att hantera det elavfall från hushållen som inte lämnats till producenternas insamlingsssystem.

Enligt uppgifter från Naturvårdsverket är elavfall det snabbast växande avfalls slaget, och prognoser visar att vi på global nivå snart når 50 miljoner ton per år. I dag finns krav på att samla in 4 kilo elavfall per person och år. I Sverige samlar vi in ungefär 16 kilo per person och år. I framtiden ska mängderna som samlas in relateras till hur mycket produkter som säljs, vilket innebär hårdare krav på insamlingen i Sverige. Producentansvaret för avfall från elektriska och elektroniska produkter regleras av ett EU-direktiv, vilket införts i Sverige i en förordning. Utskottet noterar att ett nytt EU-direktiv för WEEE (avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk eller elektronisk utrustning) precis har förhandlas fram. Enligt den nya texten ska varje medlemsstat fr.o.m. 2019 se till att minst 65 procent av den elektriska och elektroniska utrustning som släppts ut på marknaden under de tre föregående åren årligen samlas in, alternativt 85 procent av det WEEE som genererats på medlemsstatens territorium. Varje medlemsstat ska vidare se till att minst 4 kilo WEEE per capita eller samma mängd WEEE i vikt som samlades in i den medlemsstaten under 2010 samlas in, om den mängden är större. Medlemsstaterna ska se till att mängden WEEE som samlas in stegvis ökas fram till 2016. Medlemsstaterna får sätta upp mer ambitiösa individuella insamlingsnivåer och ska i så fall rapportera detta till kommissionen. Insamlingsnivåerna ska uppnås årligen. I direktivet sätts även mål för återvinning upp, bl.a. för smått elektronikavfall såsom mobiltelefoner.

Enligt uppgifter från Miljödepartementet ligger Sverige förhållandevis bra till vad gäller insamling av elavfall, men ambitionen är att insamlingen ska bli bättre, och mot bakgrund av de nya bestämmelser som antagits i WEEE-direktivet behöver systemen ses över. Närhet och enkelhet är nyck-

elord för att få ett bra insamlingssystem, och trots att utredningen (dir. 2011:66) inte specifikt nämner elavfall kan den komma att få betydelse för insamlingen av elavfall.

Med det anförda föreslår utskottet att motion 2011/12:MJ382 (S) yrkandena 21 och 23 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om hantering av farligt avfall konstaterar utskottet att det i direktivet för avfallsutredningen (dir. 2011:66) anförts att avfall kan vara en resurs, som nytt material eller för bl.a. biogasproduktion, och att utredaren ska utreda och föreslå åtgärder för att främja användandet av avfall som en resurs. Det framhålls vidare att det är viktigt att inte återvinna avfall av sådan kvalitet att farliga ämnen som bör fasas ur kretsloppet i stället sprids vidare i nya material och produkter. Utskottet noterar att även potentialen att förbättra omhändertagandet av det farliga avfallet för att minimera spridningen av farliga ämnen ingår i utredningen. Detta skulle kunna göras genom ytterligare krav på utsortering av fler avfallsfraktioner. Exempel på sådana avfallsfraktioner som regeringen särskilt avser är farligt avfall, matavfall, grovavfall och textilier, enligt direktivet.

Utskottet konstaterar även att Miljömålsberedningen i sitt delbetänkande till regeringen (SOU 2011:34) har lämnat förslag på etappmål om information om farliga ämnen i varor. Beredningen skriver att tillgång till information om hälso- och miljöfarliga ämnen i varor är en förutsättning för att minska riskerna vid hantering i samband med tillverkning och användning och i avfallsledet.

När det gäller frågan om en nationell webbplats noterar utskottet att det utöver den information som ges av kommunerna enligt uppgifter från Miljödepartementet finns en webbplats som heter Sopor.nu med information om hur man ska sortera sina sopor även med tanke på det farliga avfallet.

Utskottet avstyrker med det anförda motion 2011/12:MJ316 (FP).

Pantsystem m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, M, MP) om pantsystem för dryckesförpackningar av glas och för cigarettfimpar samt om böter för nedskräpning med cigarettfimpar.

Motionerna

I motion 2011/12:MJ217 (S) anförts att det för att komma ifrån nedskräpning med dryckesförpackningar av glas kan vara en lösning att belägga även dessa med pant.

Enligt motion 2011/12:MJ267 (MP) bör införandet av ett pantsystem för cigarettfimpar utredas. I motion 2011/12:MJ233 (S) framhålls att även fimpkastning, dvs. nedskräpning av mindre art, ska bestraffas med böter. Även

enligt motion 2011/12:MJ359 (S) bör det övervägas att även låta cigarettfimpar omfattas av straff enligt lagen mot nedskräpning. Enligt motion 2011/12:MJ288 (M) bör cigarettfimpar behandlas som allt annat skräp och inte undantas från böter enligt den nya lagstiftningen om nedskräpning.

Utskottets ställningstagande

År 1993 stiftade riksdagen en lag om producentansvar för förpackningar. Utskottet konstaterar att ansvaret för insamlingen i och med detta ligger hos glastillverkare och importörer av tomma eller fyllda glasförpackningar. Svensk glasåtervinning (SGÅ) har fått glasproducenternas uppdrag att organisera och genomföra insamling och återvinning av utjänta glasförpackningar. Återvinningsmålet som uppställdes då för glasförpackningar var på 70 procent. Enligt SGÅ uppnåddes målet redan 1996. För 2010 var återvinningsgraden 93 procent (180 300 ton). Enligt information från Sveriges Bryggerier har förpackningssystemen i dag blivit egna bolag inom Sveriges Bryggerier. Det finns således ett bolag för varje förpackningsslag, dvs. ett för varje typ av flaska (33-cl, 50-cl och PET). Alla förpackningsbolag ägs gemensamt av användarna, dvs. bryggerierna, och förpackningarna cirkulerar mellan dem på effektivast möjliga sätt. Sveriges Bryggerier är en av tre delägare i Returpack som hanterar returflaskor i PET och aluminiumburkar. Det finns även retursystem för 50-centilitersflaskor och 33-centilitersflaskor som drivs av Sveriges Bryggerier. För närvarande får man 60 öre i pant för en 33-centilitersflaska och 90 öre för en 50-centilitersflaska. Enligt Sveriges Bryggerier är alla större bryggerier medlemmar i systemet, dock inte Coca-cola. I hela systemet med returflaskor finns drygt 130 miljoner flaskor, som i snitt används 40 gånger. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion 2011/12:MJ217 (S) i den mån den inte kan anses vara tillgodosedd.

När det gäller cigarettfimpar som skräpar ned noterar utskottet att regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att genomföra en särskild satsning för att främja en minskad nedskräpning. Regeringens uppfattning är att nedskräpning är ett angeläget samhällsproblem. Regeringsuppdraget omfattar nedskräpning i stadsmiljö och i naturen, inklusive längs våra kuster. Arbetet ska genomföras i dialog med berörda aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Naturvårdsverket kommer att samverka med stiftelsen Håll Sverige Rent i arbetet. Huvudfokuset är att insatserna ska leda till förändringar som är varaktiga även efter uppdragets slut. Uppdraget ska redovisas i april 2013. En delredovisning har lämnats till regeringen i april 2011. Arbetet mot nedskräpning kommer att genomföras på olika sätt och uppdraget innehåller tre delar enligt följande:

- Utöka informationen till allmänheten

För att minska nedskräpningen gäller det att få människor att inte vilja skräpa ned. För att få till en attitydförändring behövs framför allt ett långsiktigt arbete inriktat på barn och ungdomar. Håll Sverige Rent kommer att utveckla sitt kampanjarbete i samarbete med deltagande kommuner.

- Utveckla vägledningen till kommuner

Vägledningen ska hjälpa till att flytta fokus från att reagera på problemet med nedskräpning (öka städinsatserna) till att förebygga och minska uppkomsten av nedskräpning. I dag saknar många kommuner statistik för nedskräpning. Håll Sverige Rent har fått i uppdrag att ta fram metoder för skräpmätningar i olika typer av miljöer. Skräpmätningen är ett verktyg för att identifiera vilka åtgärder som ger effekt. Håll Sverige Rent kommer även att utveckla ett rapporteringssystem och en metod för hantering av illegala tippningar. Pilotkommuner och referensgrupper med kommuner kommer att engageras i arbetet med att utveckla vägledningen mot nedskräpning.

- Utredda behovet av ytterligare åtgärder

Förslag på ytterligare åtgärder som behövs och hur dessa bör utformas utreds under uppdragets gång.

Utskottet vill även erinra om vad som anfördes i författningskommentaren till proposition 2010/11:125 Nedskräpning när det gäller 29 kap. 7 a § i miljöbalken som just avser nedskräpningsförelser.

Paragrafen är ny. Den har utformats i enlighet med Lagrådets förslag. Paragrafen avser brott mot det allmänna förbudet mot nedskräpning i de fall nedskräpningen är att anse som mindre allvarlig. Bestämmelsen avgränsas till sådana överträdelser som innebär att någon skräpar ned på ett sätt som vållar mindre olägenheter än den typ av nedskräpning som regleras i 7 § men som ändå inte är så obetydliga att de är att anse som ringa. Paragrafen reglerar enbart sådana gärningar som tidigare omfattats av 7 § och innebär inte en utökning av det straffbara området.

För att en sådan gärning som avses i den nya paragrafen ska anses föreligga ska nedskräpningen ha varit mindre allvarlig. Med detta avses i första hand att det ska vara fråga om nedskräpning i liten skala och som har den karaktär som typiskt sett innebär ett störande moment på allmänna ytor i samhället. Det rör sig i primärt om visuella störningar men glasflaskor och annat skräp kan även utgöra fara för människors och djurs hälsa. Det är fråga om sådan nedskräpning som i allmänhet skapar otrevnad på allmänna platser där människor vistas men som inte innebär några större ingrepp i miljön eller som skämmer naturen på ett allvarligt sätt. Exempel på nedskräpningsförelser är överträdelser som består i att någon skräpar ned genom att avhända sig små mängder snabbmatsförpackningar, glas- och plastflaskor, olika typer av dryckesförpackningar, engångsgrillar och andra engångsartiklar och förpackningsmaterial. Sådan nedskräpning kan ofta ses som en del av en större kollektiv nedskräpning som förfular allmänna platser.

För att det ska vara fråga om nedskräpningsförelse krävs att det ska vara fråga om små mängder skräp. Även om någon skräpar ned med den typ av skräp som nämnts ovan kan det bli fråga om brott av normalgraden. Så kan vara fallet om skräp placeras ut i stora mängder

eller om någon skräpar ned i systematisk omfattning. Andra typer av nedskräpning som utgörs av större föremål, stora skräpmängder eller annars varit av större omfattning eller av mera skadlig karaktär kan normalt inte heller anses utgöra nedskräpningsförseelse. Sådana gärningar som i hittillsvarande praxis föranlett dagsböter får anses vara exempel på nedskräpning av normalgraden. Att slänga byggavfall, möbler, bilar, bildelar och däck, hemelektronik, sopsäckar med olika typer av skräp är sådana exempel.

Nedskräpningsförseelser som är ringa ska inte medföra straffansvar. Gränsdragningen i förhållande till vad som är ringa brott kan i första hand komma att aktualiseras när det gäller mera bagatellartade situationer. Att slänga ifrån sig ett enstaka kolapapper, en enstaka cigarettfimp, biljett eller ett tuggummi bör även i fortsättningen som regel falla utanför det straffbara området. Detta trots att sådana handlingar omfattas av nedskräpningsförbudet och innehåller ett visst mått av hänsynslöst och klandervärt beteende. Som anförts i allmänmotiveringen måste frågan om en gärning ska bedömas som ringa och därmed straffri emellertid göras utifrån gärningens förhållande till den aktuella straffbestämmelsens skyddssyfte. Det förhållande att en handling varit en del av en allvarlig kollektiv nedskräpning är en omständighet som det behöver tas hänsyn till inom ramen för denna bedömning. Det straffbara området är oförändrat.

För straffansvar krävs, liksom är fallet i fråga om 7 §, uppsåt eller oaksamhet.

Utskottet konstaterar att riksdagen på förslag av miljö- och jordbruksutskottet antog lagförslaget i denna del (bet. 2010/11:MJU24, rskr. 2010/11:276). Lagen började gälla den 10 juli 2011.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet att motionerna 2011/12: MJ267 (MP), 2011/12: MJ233 (S), 2011/12: MJ359 (S) och 2011/12: MJ288 (M).

Nedskräpning i hav och vid kuster m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, M, C) om program för rena kuster inom EU, ansvar för marint skräp, mottagningsanordningar i hamnar, uttjänta båtar och snö som avfall.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2011/12: MJ382 (S) yrkande 34 bör regeringen arbeta fram ett program för rena kuster inom ramen för EU. Enligt samma motion bör fiskare kunna lämna det avfall de fått i sina fiskeredskap avgiftsfritt i hamn (yrkande 33). I motion 2011/12: MJ418 (C) efterfrågas en översyn av ansvarsfördelningen mellan kommun och stat när det gäller

marint skräp och städning av nedskräpade kuststränder och ett nationellt initiativ för att föra upp ansvar för marint skräp på den internationella agendan.

I motion 2011/12:MJ338 (M) behövs ett system som underlättar för båtägare att skrota färdiganvända båtar.

Enligt motion 2011/12:MJ416 (M) behövs en översyn av tolkningen av EU:s avfallsdirektiv om att snö klassas som avfall då det blir föremål för väghållningsinsatser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att EU-lagstiftning och internationella överenskommelser ligger till grund för arbetet med att åstadkomma ett rent och giffritt hav. De nationella miljö kvalitetsmålen Giffri miljö och Hav i balans samt levande kust och skärgård är centrala i åtgärdsarbetet. EG-förordningen om kemikalierregistrering (Reach, EG-förordning 1907/2006), ramdirektivet för vatten, det marina direktivet och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/59/EG av den 27 november 2000 om mottagningsanordningar i hamn för fartygsgenererat avfall och lastrester (mottagningsdirektivet) är viktig EU-lagstiftning som ställer krav på att åtgärder vidtas. EU:s strategi för Östersjöregionen har ett särskilt avsnitt om farliga ämnen. Arbetet med att höja sjösäkerheten och minska sjöfartens miljöpåverkan sker i första hand i den internationella sjöfartsorganisationen IMO, men också i EU och Helcom. Så som regeringen framhåller i skrivelse 2009/10:213 Åtgärder för levande hav har Helcomländerna enats om att allt avfall som inte får släppas ut till sjöss ska lämnas i land och att medlemsstaterna ska se till att det finns mottagningsanordningar. Utskottet välkomnar särskilt Helcoms rekommendation 28E/10 i vilken det rekommenderas att just marint skräp som fastnar i näten ska omfattas av no special fee-systemet för fartygsavfall. Merparten av de svenska hamnarna har infört ett system för omhändertagande av fartygsavfall enligt no special fee-systemet. I skrivelsen anför regeringen att Sverige bör fortsätta att arbeta för att få till stånd en enhetlig hantering inom EU, i synnerhet i Östersjöområdet, och att det är angeläget att mottagningsdirektivet revideras. Den anför också att det är angeläget att se till att hamnarna har förmåga att ta emot avfall från alla fartyg som vill lämna avfall i land. I skrivelsen framhåller regeringen att den därför avser att ge Sjöfartsverket i uppdrag att tillsammans med övriga berörda aktörer se över dessa möjligheter, både nationellt och internationellt, i syfte att komma till rätta med de problem som finns på området.

Det marina direktivet (numera det s.k. havsmiljödirektivet) trädde i kraft i juli 2008. Genom direktivet fastställs en ram inom vilken medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som behövs för att uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus i den marina miljön senast 2020. Varje medlemsstat ska för varje berörd marin region eller delregion utarbeta och genomföra en

marin strategi för sina vatten enligt en särskild åtgärdsplan. För Sverige innebär det att strategier ska utarbetas för Östersjön respektive Nordsjön inklusive Kattegatt. I bilaga 1 till havsmiljödirektivet finns ett antal s.k. deskriptorer för att fastställa god miljöstatus. En av dessa rör avfall. Utskottet konstaterar att man genom detta försöker uppnå att inga skador på kustmiljön eller den marina miljön förorsakas genom det marina avfallet. Utskottet noterar vidare att Havs- och vattenmyndigheten den 19 mars presenterade sitt förslag "God havsmiljö 2020". Förslaget, som består av två delrapporter och förslag till föreskrifter, är ett led i genomförandet av EU:s havsmiljödirektiv och skickas nu på remiss till ett åttiotal instanser. Det innehåller bl.a. en analys av hur Östersjön och Nordsjön mår och vilken social och ekonomisk nytta en god havsmiljö ger.

Utskottet påminner även om att parallellt med det arbete som pågår inom IMO och Helcom gör även kommissionen för närvarande en översyn av hur direktiv 2000/59/EG om mottagningsanordningar i hamn för fartygsgenererat avfall och lastrester är genomfört i medlemsländerna, vilket utskottet redogjorde för i sitt betänkande 2011/12:MJU9. Medlemsstaterna har fått tillfälle att lämna synpunkter på kommissionens förslag till revideringar av direktivet. Som framhålls i betänkandet välkomnade regeringen (Näringsdepartementet) översynen i sitt svar till kommissionen och underströk vikten av att medlemsstaterna genomför direktivet på ett enhetligt sätt. I svaret konstaterade regeringen även att det i dagsläget inte finns adekvata anordningar i hamnarna runt Östersjön, att det fartygsgenererade avfallet kommer att öka samt att man noterade vissa brister i det s.k. no special fee-systemet (dvs. att medlemsstaterna ska se till att inga hamnar tar ut avgifter vid mottagande av avfall). Kommissionen avser nu att lägga fram ett förslag till ändringar i direktivet under 2012.

Utskottet välkomnar uppdraget att genomföra en särskild satsning på att minska nedskräpningen som regeringen har gett Naturvårdsverket (så som nämnts ovan). Liksom regeringen anser utskottet att nedskräpning är ett angeläget samhällsproblem. Som anförts ovan i detta betänkande omfattar regeringsuppdraget nedskräpning i stadsmiljö och i naturen, inklusive längs våra kuster. Arbetet ska genomföras i dialog med berörda aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Naturvårdsverket kommer att samverka med stiftelsen Håll Sverige Rent i arbetet. Huvudfokuset är att insatserna ska leda till förändringar som är varaktiga även efter uppdragets slut. Uppdraget ska redovisas i april 2013.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12: MJ382 (S) yrkandena 33 och 34 samt 2011/12: MJ418(C) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller skrotning av uttjänta båtar påminner utskottet om att Naturvårdsverket på uppdrag av regeringen har redovisat ett förslag om hur ett system för omhändertagande av uttjänta fritidsbåtar kan inrättas i syfte att förebygga uppkomsten av nedskräpande vrak. Naturvårdsverket har även föreslagit ett system som gör det möjligt att spåra ägare, forsla bort och

eventuellt skrota övergivna nedskräpande fritidsbåtar. Uppdraget redovisades i juni 2011. Enligt uppgifter från Miljödepartementet har uppdraget remissbehandlats och Regeringskansliet förbereder en proposition på området som väntas bli klar till sommaren. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2011/12:MJ388 (M).

Vad beträffar tolkningen att snö klassas som avfall konstaterar utskottet inledningsvis att avfall enligt 15 kap. 1 § miljöbalken definieras som ”varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med”. Enligt uppgifter från Naturvårdsverket innehåller snö från gator och torg normalt föroreningar, t.ex. salter och bly, från trafiken. På samma sätt som förorenat vatten normalt ses som avfall omfattas alltså även förorenad snö av avfallsdefinitionen. Så som Naturvårdsverket anför har man dessutom en ”kvittblivningsavsikt”, dvs. man har för avsikt att göra sig av med snön, när man ska dumpa snö. Sammantaget innebär det att tippning av snö i vattenområden utgör dumpning av avfall i vatten. Utskottet konstaterar att det är förbjudet att dumpa avfall, t.ex. förorenad snö, i sjöar och hav, men att det är möjligt att söka dispens från förbudet. Det görs numera hos Havs- och vattenmyndigheten, tidigare hos Naturvårdsverket. Deras roll är att bedöma om det utifrån förutsättningarna är möjligt att lämna dispens. Så som Naturvårdsverket påpekar är det oftast kommuner som behöver röja upp på gator, trottoarer och torg som söker dispens. Utskottet påminner även om det svar som dåvarande miljöminister Andreas Carlgren gav den 17 februari 2010 på en skriftlig fråga (2009/10:484).

Anna Tenje har frågat mig vad jag har för avsikt att göra för att inte Sverige som enda medlemsstat i EU ska räkna snö som avfall och därmed riskera att viktiga samhällsfunktioner slås ut. Inledningsvis vill jag understryka att det är mycket viktigt att snö kan tas om hand på ett sätt som är bra ur miljösynpunkt och som samtidigt ger god framkomlighet och säkerhet. EU:s regelverk på avfallsområdet är i alla nödvändiga delar genomfört i svenska regler.

Av detta för EU gemensamma regelverk framgår att med avfall menas alla föremål, ämnen eller substanser som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Tolkningen av vad som ska betraktas som avfall görs i detta fall av våra myndigheter.

Naturvårdsverket, som är tillsynsvägledande myndighet när det gäller avfallsfrågor, har bedömt att snö som samlas ihop från gator och torg normalt innehåller föroreningar, till exempel salter och organiska föroreningar, från framför allt trafik. Naturvårdsverket anser därutöver att förorenad snö omfattas av avfallsdefinitionen eftersom den som ska dumpa snö har en så kallad ”kvittblivningsavsikt”, det vill säga avsikten är att göra sig av med snön.

På vilket sätt snö kan hanteras avgörs i varje enskilt fall av den ansvariga myndigheten. Dumpning av avfall i vatten är generellt inte tillåtet. Dispens från förbudet kan ges av Naturvårdsverket eller miljödomstolen för tippning av snö i vattenområde. Vid dumpning av snö i vatten är det vanligen kommunen som är tillsynsmyndighet.

Jag är övertygad om att våra tillsynsmyndigheter hanterar denna fråga på ett sätt som tillgodoser alla berörda intressen och finner ingen annan anledning att vidta några särskilda åtgärder.

Mot bakgrund av det anförda finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2011/12:MJ416 (M). Motionen avstyrks därför.

Sanering av förorenad mark m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, M, SD) om sanering av förorenad mark och om nedmontering av uttjänta vindkraftverk.

Jämför reservationerna 5 (S, MP, V) och 6 (SD).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2011/12:MJ382 (S) yrkande 31 om sanering av förorenad mark behövs en ny modell för att klara av de ökade kostnaderna för sanering. Det framhålls därför att det bör utredas om en avgift kan tas ut på miljöfarlig verksamhet och sedan placeras i en fond som kan betala kostnaderna i de fall där förorenaren inte kunnat ställas som ansvarig för marksaneringen (yrkande 32). I motion 2011/12:MJ290 (M) anfördes att en översyn av reglerna för saneringsbidrag från Naturvårdsverket behövs.

Enligt motion 2011/12:MJ421 (M) behövs en översyn av möjligheten att i lag ekonomiskt trygga ansvarsfördelningen vid avveckling av uttjänta vindkraftverk. I motion 2011/12:MJ440 (SD) föreslås en fondering av medel för skrotning av uttjänta vindkraftverk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis erinra om två propositioner på området som relativt nyligen har behandlats av utskottet och antagits av riksdagen. I betänkande 2006/07:MJU17 behandlades regeringens proposition 2006/07:95 Ett utvidgat miljöansvar. I propositionen föreslog regeringen lagändringar för att genomföra det s.k. miljöansvarsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador). Förslagen innebär att bestämmelserna i 10 kap. miljöbalken kompletteras med bestämmelser om ansvar för sådana allvarliga miljöskador som omfattas av direktivet. Vidare föreslogs beträffande fastighetsägares subsidiära ansvar för föroreningsskador en avgränsning av de fastighetsförvärv som kan föranleda ansvar. Utskottet tillstyrkte, med en lagteknisk justering, regeringens förslag och avstyrkte samtliga motionsyrkanden. Riksdagen följde utskottets förslag. Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2007 (rskr. 2006/07:207). I betänkande 2009/10:MJU6 Miljöbalkens försäkringar och avhjälpande av förorenade områden samt avfall, kretslopp och återvinning behandlades regeringens proposition 2008/09:217 Miljöbalkens försäkringar och avhjälp-

pande av förorenade områden m.m. I propositionen föreslår regeringen den lagändring som behövs för att avskaffa miljöskadeförsäkringen och saneringsförsäkringen. Vidare föreslås att kravet på delfinansiering i förordningen (2004:100) om statsbidrag till åtgärder för avhjälpande av förorenings-skador avskaffas. Ytterligare ett antal planerade åtgärder som syftar till att förtydliga ansvarsfördelningen och den statliga organisationen för avhjälpande av förorenade områden redovisas även i propositionen. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och avstyrkte samtliga motionsyrkanden. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2008/09:26). Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2010.

Utskottet noterar att Naturvårdsverket i samband med den årliga uppföljningen av de tidigare delmålen och miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö 2009 gjorde bedömningen att det fanns 29 förorenade områden som skulle kunna innebära akuta risker. Enligt Miljömålsberedningens delbetänkande (SOU 2011:34) var samtliga dessa områden då föremål för utredningar eller åtgärder, och antalet områden som kan utgöra mycket stora risker för miljö eller hälsa (riskklass 1 enligt Naturvårdsverkets riskklassning) uppgår till omkring 1 500. Av dessa har ca 200 åtgärdats eller är föremål för åtgärder. Miljömålsberedningen framhåller att arbetet med efterbehandling av förorenade områden fortfarande är under utveckling. Miljömålsberedningen nämner i detta sammanhang att åtgärder för att effektivisera arbetet nyligen har beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:217, bet. 2009/10:MJU6, rskr. 2009/10:26) och att beslutet bl.a. innebär att ett tidigare krav på delfinansiering från kommunerna för saneringsprojekt som får statligt bidrag har avskaffats. Beslutet innebär även en tydligare ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter och att Sveriges geologiska undersökning ges möjlighet att vara huvudman för saneringsprojekt där saneringen utförs helt eller delvis med statsbidrag. Utskottet anser i likhet med Miljömålsberedningen att det är viktigt att ta hänsyn till vad den sanerade marken ska användas till när åtgärder för sanering planeras. Kraven på efterbehandling måste vara höga om det gäller framtida vattentäkter, bostads- eller grönområden. Om marken ska användas till industri eller affärsområden, vägbyggen, m.m. kan kraven för efterbehandling vara något lägre. Liksom Miljömålsberedningen framhåller måste det dock alltid vara ett krav att det inte ska finnas risk för att hälsan och miljön skadas på grund av de ämnen som finns kvar. Enligt Miljömålsberedningen har kostnaderna för att sanera samtliga ca 1 500 objekt i riskklass 1 till 2050 (i enlighet med Miljömålsrådets delmålsförslag 2008) beräknats medföra en total kostnad om ca 45 miljarder kronor, där staten bedöms behöva stå för drygt hälften. Beräkningarna bygger på antagandet att saneringen av ett område i riskklass 1 kostar ca 30 miljoner kronor. Detta är ett beräknat medeltal. Åtgärds-kostnaden kan variera från ca 2 miljoner kronor upp till ca 500 miljoner kronor per objekt. Det anförs vidare att utöver dessa kostnader tillkommer kostnader för undersökningar och utredningar, tillsyn, kunskapsuppbyggnad m.m. Miljömålsberedningen bedömer att regeringen bör ge Naturvårds-

verket i uppdrag att föreslå etappmål om efterbehandling av förorenade områden, inklusive förslag till åtgärder och styrmedel. Utredningen bör särskilt uppmärksamma hur arbetet ytterligare kan inriktas mot faktisk efterbehandling snarare än utredningsverksamhet, för att få så mycket sanering som möjligt för de offentliga resurserna inom området. Den anför som motivering att mot bakgrund av kartläggningar av läget i dag är det viktigt att arbetet med att sanera prioriterade områden fortsätter i ökad takt, om målet Giftfri miljö ska uppnås. Det behövs därför offensiva etappmål för efterbehandling av förorenade områden, inklusive information om förorenade områden. Eftersom problemet med förorenade områden är omfattande och den nuvarande effektiviteten i efterbehandlingsprocessen kräver kraftigt ökade resurser för att nå målet bedömer Miljömålsberedningen att det krävs ytterligare utredning innan ett sådant etappmål kan formuleras. Det pågår också för närvarande en rad åtgärder med syfte att effektivisera efterbehandlingsprocessen. Enligt uppgifter från Miljödepartementet bereds Miljömålsberedningens förslag för närvarande i Regeringskansliet.

När det gäller saneringsbidrag från Naturvårdsverket uppmärksammar utskottet att de bidrag som betalas ut för sanering beräknas, enligt Naturvårdsverket, med hänsyn till den användning som marken har för närvarande, dvs. om marken är ett industriområde betalas bidrag för en sanering upp till den nivå då marken anses godtagbar för mindre känslig markanvändning. Om marken därefter måste saneras ytterligare för att kunna användas för annat ändamål, t.ex. bostäder, står inte Naturvårdsverket vanligtvis för de kostnaderna. Det har hänt vid enstaka tillfällen att verket gett bidrag för sanering upp till en nivå som medger bostadsbebyggelse, men då måste vinsten för byggprojektet räknas av, vilket ofta är komplicerat enligt uppgifter från Naturvårdsverket.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12: MJ382 (S) yrkandena 31 och 32 och 2011/12: MJ290 (M) för närvarande lämnas utan vidare åtgärd.

Vad beträffar nedmontering av uttjänta vindkraftverk och kostnaderna för detta konstaterar utskottet att det i 2 kap. 3 § miljöbalken står att "Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö". Enligt uppgifter från Naturvårdsverket kan kvarlämnade vindkraftverk, inklusive fundament, kablar, markarbeten o.d., komma att räknas som en sådan verksamhet som omfattas av lagen. Tillsynsmyndigheten, vanligen kommunen, har möjlighet att meddela verksamhetsutövaren de förelägganden eller förbud som behövs (26 kap. 9 §). Med verksamhetsutövare avses normalt den som bedrivit vindkraftsverksamheten. Det kan dock inte uteslutas att markägaren i andra hand kan bli ansvarig. "Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess

skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.” (2 kap. 8 § miljöbalken). Lagen säger vidare: ”Med förorenings-skada avses i detta kapitel en miljöskada som genom en förorening av ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö” (10 kap. 1 § miljöbalken). Enligt 10 kap. 4 § miljöbalken ska en skälighetsbedömning alltid göras av ansvarets omfattning när skada anses ha skett. Enligt Naturvårdsverket kan det diskuteras om kvarlämnade delar av vindkraftverk utgör sådana föroreningar som avses i 10 kap. miljöbalken och detta måste avgöras i varje enskilt fall. Om tillstånd krävs enligt balken för en vindkraftverksamhet kan tillståndet förenas med krav på att ekonomisk säkerhet ställs (16 kap. 3 § miljöbalken).

Huvudsyftet med att ställa krav på ekonomisk säkerhet är att slippa riskera att allmänna medel måste användas framöver för t.ex. nedmontering och återställande av mark. Det är sökanden som ska visa att den ekonomiska säkerheten är tillräcklig och i övrigt godtagbar. Med tanke på att denna ska kunna realiserats och utnyttjas när den behöver tas i anspråk är det inte självklart att skrotvärden och metallvärden kan tillgodoräknas vid beräkningen av en ekonomisk säkerhet, enligt Naturvårdsverket. När ett garanterat belopp sätts måste hänsyn tas till att materialvärdet kan variera. Med andra ord får inte ett för lågt belopp sättas bara för att en metall i produkten är värdefull i dag (se Naturvårdsverkets vägledning om finansiella garantier för producentansvar för elektriska och elektroniska produkter). Alla gängse former av säkerheter på den finansiella marknaden ska kunna godtas som åtgärd för att säkerställa ansvaret för kostnaderna för avhjälpan och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan medföra. Utskottet noterar att det emellertid saknas en motsvarande möjlighet för en myndighet att ställa krav på ekonomisk säkerhet för anmälningspliktiga verk. Enligt uppgifter från Energimyndigheten kommer den under våren 2012 tillsammans med Naturvårdsverket att utarbeta riktlinjer för nedmontering av vindkraftverk, även sådana som endast är anmälningspliktiga. Det är inte uteslutet att det även kan bli fråga om förslag till lagändringar för att se till att nedmonteringen av vindkraftverk genomförs på ett smidigt sätt, enligt Energimyndigheten.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12: MJ421 (M) och 2011/12: MJ440 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, MP, KD) om avfall och kretslopp som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S) och 2 (MP).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2010/11:MJU17 Avfall och kretslopp och 2010/11:MJU24 Nedskräpning. Riksdagen avtog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mål för insamling och återvinning, punkt 1 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 20 och avslår motionerna

2011/12:MJ317 av Karin Granbom Ellison (FP) yrkande 1 och

2011/12:MJ397 av Christina Zedell och Caroline Helmersson Olsson (båda S).

Ställningstagande

Svensk avfallshantering och återvinning har varit en framgångssaga. Nu är det dags att ta nästa steg. Vi har valt att kalla det avfallshantering 2.0 för att visa att vi står inför ett skifte. En uppsjö av idéer prövas nu av Sveriges kommuner för att öka insamlingen. Det handlar om viktbaserad soptaxa, om fastighetsnära insamling i alla fraktioner etc. En möjlighet att lösa problemen är att lägga över ansvaret för insamlingen av förpackningar på kommunerna med finansiering från producenterna som i dag. Om detta är avfallshantering 2.0 eller om det finns andra vägar behöver närmare undersökas. Vi välkomnar därför den utredning som regeringen tillsatt (Särskild utredare för översyn av avfallsområdet, dir. 2011:66). Utredningsdirektiven bör kompletteras med uppdraget att föreslå nya skarpa mål för insamlingen och utreda hur insamlingen ska kunna förenklas för hushållen i syfte att göra Sverige mer resurseffektivt. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Livsmedelsavfall m.m., punkt 3 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:N260 av Lise Nordin m.fl. (MP) yrkande 13 och avslår motionerna

2011/12:MJ317 av Karin Granbom Ellison (FP) yrkande 2 och 2011/12:MJ333 av Anna Steele (FP).

Ställningstagande

Våra matrester kan omvandlas till biogas och biogödsel. Det matavfall som återvinns i Sverige och blir till fordonsbränsle skulle kunna ersätta drygt 18 miljoner liter bensin. År 2008 var det mindre än 20 procent av matavfallet som samlades in. Därför bör tätorter med över 20 000 invånare få krav på att ordna med separering och insamling av organiskt avfall som går att röta till biogas. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Elavfall m.m., punkt 4 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 21 och 23.

Ställningstagande

Inte nog med att vi exporterar miljöfarlig tillverkning, vi exporterar också ännu mer kemikalier i t.ex. elektronikprodukter som lämnas för återvinning och som sedan hamnar i utvecklingsländerna där de värdefulla metallerna tas om hand medan ofta miljöfarliga komponenter blir liggande i naturen. Vårt elektronikskrot är ett växande miljöproblem. Vi menar att Sverige behöver ha en noggrannare kontroll av det svenska elektronikskrotet, och regeringen behöver föreslå bättre styrmedel för att tillvarata och

återvinna elektronikskrot. Det handlar både om att se till att mindre produkter som mobiltelefoner inte slängs i förbränningsfraktionen och att förhindra att företag olagligt exporterar skrot. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Nedskräpning i hav och vid kuster m.m., punkt 7 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 33 och 34 samt avslår motionerna

2011/12:MJ338 av Metin Ataseven (M),

2011/12:MJ416 av Malin Löfsjögård (M) och

2011/12:MJ418 av Åsa Torstensson (C).

Ställningstagande

Det marina skräpet är ett stort miljöproblem. På västkusten har tidigare genomförts strandstädningar, men kommunernas ökade kostnader och svårigheter att få tag på personal gör att strandstädningen hotas. Regeringen bör arbeta fram ett program för rena kuster inom ramen för EU. Vi anser vidare att fiskare bör kunna lämna det avfall de fått i sina fiskeredskap avgiftsfritt i hamn, så som skett genom projektet Save the North Sea. Ett sådant system kan uppmuntra fiskebåtar att forsla skräpet till hamn i stället för att låta det gå tillbaka i havet. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Sanering av förorenad mark, punkt 8 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 31,

bifaller delvis motion

2011/12: MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 32 och
avslår motion

2011/12: MJ290 av Henrik Ripa (M).

Ställningstagande

I den årliga lägesbeskrivningen av saneringsarbetet som Naturvårdsverket lämnar till regeringen i april framgår att Naturvårdsverket anser att takten måste öka. Naturvårdsverket föreslår en ökning av anslaget från 2012 i syfte att hålla en efterbehandlingstakt som gör att förorenade områdens del av miljö kvalitetsmålet Giffri miljö kan uppnås. Främst är detta på grund av de nya rättsfallen som innebär att staten sannolikt kommer att få ta en större del av kostnaden för sanering av nationellt prioriterade förorenade områden. Vi menar därför att det behövs en ny modell för att klara de ökade kostnaderna för sanering av förorenade områden. Det är inte rimligt att staten och kommuner ska stå för kostnader som förorenare orsakat. Vi anser heller inte att den försäkringslösning som finns i dag fungerar tillfredsställande. I stället bör det utredas om en avgift kan tas ut på miljöfarlig verksamhet och sedan placeras i en fond som kan betala kostnader i de fall där förorenaren inte kunnat ställas som ansvarig. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Uttjänta vindkraftverk, punkt 9 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12: MJ440 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD) och
avslår motion

2011/12: MJ421 av Finn Bengtsson och Michael Svensson (båda M).

Ställningstagande

Överslagsberäkningar har gett för handen att kostnaden för att montera ned ett uttjänt vindkraftverk kan uppgå till ca 700 000 kronor. Kommunerna saknar, med den nuvarande lagstiftningen, rätt att ställa krav på ekonomiska garantier för att den som uppför vindkraftverk verkligen också finansierar skrotningen när det blir dags. I en normal marknadsekonomi kan vi förvänta oss att en del av vindkraftsbolagen får ekonomiska bekymmer och i en del fall kanske också kommer att gå i konkurs. Detta faktum kan bli problematiskt när vindkraftverkets ekonomiska eller tekniska livslängd har uppnåtts. I värsta fall kan markägaren tvingas stå för nedmonter-

ingskostnaden. Det är därför angeläget att ansvarsförhållandet redan i dagsläget utreds och fastställs. En metod torde vara att de som uppför alternativt driver vindkraftverken årligen fonderar medel, på låsta konton, för att säkerställa betalningen av de kostnader som uppstår vid nedmontering och skrotning. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller vårt förslag hänvisar vi till vår aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12: MJ214 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om producentansvar för kläder.

2011/12: MJ217 av Susanne Eberstein (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att belägga dryckesförpackningar av glas med pant.

2011/12: MJ218 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla pantsystem som ett mer kraftfullt verktyg för medborgarna i det hållbara samhället.

2011/12: MJ221 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en gemensam EU-standard för returförpackningar.

2011/12: MJ233 av Lennart Axelsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om böter för fimpkastande.

2011/12: MJ267 av Mats Pertoft och Jan Lindholm (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införandet av ett pantsystem för cigarettfimpar.

2011/12: MJ288 av Henrik Ripa och Susanna Haby (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tobaksprodukter som skräpar ned.

2011/12: MJ290 av Henrik Ripa (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av reglerna för saneringsbidrag från Naturvårdsverket.

2011/12:MJ297 av Penilla Gunther (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de produkter som säljs i Sverige ska ha en obligatorisk anvisning på förpackningen om hur de ska sorteras och återvinnas.

2011/12:MJ307 av Emma Henriksson (KD):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av ett gemensamt europeiskt system för pant av returförpackningar.

2011/12:MJ316 av Karin Granbom Ellison (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa en nationell webbplats som underlättar för konsumenter att undvika ämnen som är farliga för hälsan och miljön och som vägleder konsumenter i fråga om hur de ska hantera sitt avfall.

2011/12:MJ317 av Karin Granbom Ellison (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av att se över mål för avfallsåtervinning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av en strategi för att minska avfallet i form av fullgoda livsmedelsprodukter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av att åstadkomma mer återbruk och återvinning av textilier.

2011/12:MJ333 av Anna Steele (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att samtliga kommuner tillhandahåller återvinning av biologiskt avfall från hushållen.

2011/12:MJ337 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en pantavgift på engångsgrillar.

2011/12:MJ338 av Metin Ataseven (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för båtägare att skrota färdiganvända båtar.

2011/12:MJ359 av Carina Ohlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att även låta cigarettfimpar omfattas av lagen mot nedskräpning.

2011/12:MJ371 av Hans Hoff m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa ett gemensamt pantsystem för aluminiumburkar i hela EU.

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utredningsdirektiven för regeringens särskilda utredare för översyn av avfallsområdet bör kompletteras med uppdraget att föreslå nya skarpa mål för insamlingen och att utreda hur insamlingen ska kunna förenklas för hushållen i syfte att göra Sverige mer resurseffektivt.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör pröva frågan om att införa en återvinningsavgift på mobiltelefoner.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en noggrannare kontroll och förslag på bättre styrmedel för att tillvarata elektronikskrot.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om saneringen av förorenad mark.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en avgift kan tas ut på miljöfarlig verksamhet och sedan placeras i en fond som kan betala kostnaderna i de fall där förorenaren inte kunnat ställas som ansvarig för marksanering.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fiskare bör kunna lämna det avfall de fått i sina fiskeredskap avgiftsfritt i hamn.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta fram ett program för rena kuster inom ramen för EU.

2011/12:MJ397 av Christina Zedell och Caroline Helmersson Olsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reglerna för producentansvar och behovet av samhällsekonomiskt rationella system för hushållens avfallshantering och återvinning.

2011/12:MJ399 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa symbolmärkning för förenklad källsortering.

2011/12: MJ416 av Malin Löfsjögård (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av tolkningen av EU:s avfallsdirektiv att snö klassas som avfall då det blir föremål för väghållningsinsatser.

2011/12: MJ418 av Åsa Torstensson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av ansvarsfördelningen mellan kommun och stat när det gäller marint skräp och städning av nedskräpade kuststränder.

2011/12: MJ421 av Finn Bengtsson och Michael Svensson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att i lag säkrare ekonomiskt trygga ansvarsfördelningen vid avveckling av uttjänta vindkraftverk.

2011/12: MJ440 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fondering av medel för skrotning av uttjänta vindkraftverk.

2011/12: N260 av Lise Nordin m.fl. (MP):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tätorter med över 20 000 invånare ska ha insamling av organiskt avfall som separat fraktion från hushållen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Motioner som bereds förenklat		
2011/12:MJ218	Jan Lindholm (MP)	
2011/12:MJ221	Hillevi Larsson (S)	
2011/12:MJ297	Penilla Gunther (KD)	2
2011/12:MJ307	Emma Henriksson (KD)	8
2011/12:MJ337	Penilla Gunther (KD)	
2011/12:MJ371	Hans Hoff m.fl. (S)	
2011/12:MJ399	Lars-Axel Nordell (KD)	